

BOYUN EĞME

Patronlar çaldı SGK işçiyi yakaladı...

İzmir'de Çiğli Halk Komitesi'nin gündeme getirmesiyle açığa çıkan bir gerçek var. Özellikle tekstil sektöründe yaygınlaşmış organize patron dolandırıcılığı...

■ Sf. 8

FATİH
TERİM'İN
İŞSİZLİK
AYLIĞI: 780
ASGARI
ÜCRET

Oyununuz halk sahaya inene kadar TOPUNDAN SORACAK HESABIMIZ VAR!

ORHAN GÖKDEMİR'LE AYDINLANMA TARİKATI ÜZERİNE / MEHMET KUZULUGİL ■ Sf. 14

9 maddede Diyanet işleri: Görmez yetmez hepsi gitmeli

Kemal Okuyan ■ Sf. 19

ABD müdahalesi sürerken Venezuela'da neler oluyor

Tulga Buğra Işık ■ Sf. 12

Nolan'ın Dunkirk'ü vesilesiyle: Büyüklere savaş masalları

N. Evrim Önal ■ Sf. 16

28 TEMMUZ/GAZİANTEP

Arızayı gidermek için elektrik direğine çıkan teknisyen Ahmet Yıkıcı (30) akıma kapıldı. Hastaneye kaldırılan Yıkıcı, müdahaleye rağmen kurtarılamadı.

28 TEMMUZ/BURSA

İnegölspor'un yeni tesislerinin inşaatında çalışan 49 yaşında Fehmi Bulut çalışırken birinci kattan boşluğa düştü. Yaklaşık 4 metre yükseklikten düşen Bulut ağır yaralandı.

31 TEMMUZ/DÜZCE

Beyköy Beldesi Uğur köyünde bir tomruk deposunda çalışan işçi Gökhan Y. üzerine tomruk düşmesi nedeniyle yaralandı. İşçiyi tomrukların altından iş arkadaşları çıkardı. Ağır yaralanan işçi hastaneye kaldırıldı.

21 TEMMUZ / AFYONKARAHİSAR

İki katlı inşaata harç döken beton pompasının kırılan demir borusu koparak işçilerin üzerine düştü. Kazada 1 işçi yaşamını yitirken 3 işçi de yaralandı.

1 AĞUSTOS/ŞANLIURFA

Evren Sanayi Sitesinde bulunan su deposunun yıkımı için çalışan işçiler, kepçe ile yıkılan su deposu enkazındaki demirleri çıkartmaya çalıştı. Bir anda kopan demir boru, önünde duran iki işçiye çarptı. Salih T. ve Kenan B., ağır bir şekilde yaralandı.

1 AĞUSTOS/KAYSERİ

Yol yapımında çalışan kepçe operatörü Sercan Tuncar (27) devrilen kepçenin altında kaldı. Şarapole yuvarlanan kepçenin altında kalan Tuncer hayatını kaybetti.

1 AĞUSTOS/İZMİR

Bornova'da, geri manevra yapan çöp kamyonu ile ağaç arasında sıkışan belediye temizlik işçisi Ramazan Sayar (32) yaralandı.

2 AĞUSTOS/MANİSA

Soma ilçesinde inşaatı devam eden Colin Termik Santrali'nde taşeron işçi olarak çalışan Yasin Adsız, yaklaşık 50 metre yükseklikteki tribüne iskele kurmak istediği sırada düşerek hayatını kaybetti.

2 AĞUSTOS/AYDIN

Ampul değiştirmek için aydınlatma direğine çıkan Halit Rençber (34), akıma kapılıp yere düşmesi sonucu hayatını kaybetti.

Su uyur emperyalizm uyumaz

ABD, Venezuela'nın Bolivar-cı hükümetini devirmek için faaliyetlerini hızlandırmaya ve açık etmeye başladı. teleSUR'da yer alan habere göre ABD Dışişleri Bakanı Rex Tillerson, "koalisyon ortakları" ve Amerikan Devletler Örgütü (OAS) ile birlikte Venezuela'ya yaklaşımlarını belirlediklerini söyledi. Tillerson, Venezue-

la'nın "anayasasına dönmesini", belirlenmiş seçimlere dönmesini ve Venezuelalıların "hak ettikleri bir hükümette seslerinin duyulmasına izin verilmesini" istediklerini savundu. Tillerson, Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro'nun ya kendi isteğiyle ülkenin geleceğinde yerinin olmadığını anlayarak ayrılmasını ya da "hükümet

süreçlerini anayasal süreçlere geri döndürmeyi" kendilerinin yapacaklarını söyleyerek açıkça Venezuela hükümetini tehdit etti.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne çektikleri elense sonuç vermeyince arka bahçeye döndüler özetle. Uyanık olmakta fayda var. Zira su uyur emperyalizm uyumaz!

DARBEDEN SONRA 'YAŞ' İŞLER!

1 5 Temmuz darbe girişiminden sonra tuhaf sahneler ortaya çıktı biliyorsunuz. Genelkurmay Başkanı'nın boğazını sıktılar. Kuvvet Komutanlarını kaldırıp kaçırıldılar. Hatta darbenin bastırıldığını ortaya çıkmasını takip eden birkaç gün kuvvet komutanları ortaya çıkmadı. O gün ne olup bittiği, ne yaşandığı hâlâ bir muamma.

İktidar, 15 Temmuz'un ardından vermesi gereken tepkiyi geçen hafta verdi ve bütün kuvvet komutanlarını değiştirdi. Genelkurmay Başkanı yerinde "Şahit"liğine sağladığı bir tolerans olmalı.

AKP'nin Kara Kuvvetleri Komutanlığına getirdiği Yaşar Güler, 2014 yılında Suriye'ye savaş açma planlarının yapıldığı toplantıda yer alan isimlerden biriydi... Toplantıda cihatçıların Hakan Fidan üzerinden silahlendirilmesini isteyen Güler'in konuşmaları, o dönem uzun süre gündem olmuştu. Güler, 15 Temmuz'da da Genelkurmay'da ilk derdest edilen isimlerden biriydi. Büyük ihtimalle geleceğin Genelkurmay Başkanı. Makama uygun görünmesine en çok sevilenler de cihatçılar olmalı. Hayırlı olsun!

**BOYUN
EGME**

Boyun Eğme Haftalık Siyasi Dergi - Sayı 86

İmtiyaz Sahibi: Gelenek Basım Yayım ve Ticaret Ltd. Şti Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür: Mehmet Kuzulugil

Yayın Kurulu: Orhan Gökdemir, Nevzat Evrim Önal, Mehmet Kuzulugil Tasarım: Özgür Aydoğan, Uğur Güç

ISSN: 2564-7385 Adres: Osmanağa Mah. Oscancık Sok. No:9/16 Kadıköy - İstanbul Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

KENT VAR, PALLMALL VAR İLE DE MALBORA!

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde Atatürk heykeline saldırırken gözaltına alınan ve tutuklanan Mehmet Malbora ifadesinde, heykele Allah'tan gelen mesaj ile saldırdığını iddia ederek, pişman olmadığını ve yaptığından utanç duymadığını söyledi. Malbora, "Allah'a iman edenler bunu bir suç olarak görmez" dedi.

Malbora savcılığa verdiği ifadede olay günü uyuşturucu madde kullandığını da söyledi ve "Hz. Muhammed'in kendisine rüyalar aracılığıyla mesaj gönderdiğini ve seçilmiş bir kişi olduğunu" iddia etti.

Yani anlayacağınız Mehmet Malbora'nın da her gerici yobaz gibi akli dengesi yerinde değil. Bugüne kadar

akli dengesi olana rastlanmamış zaten. Uyuşturucu ile takke, ibadet ile saldırganlık iç içe. Bunları biliyoruz. Ama bilmediğimiz bir sigara markasının halk arasındaki söyleniş olan "Malbora" soyadını nasıl aldığı. Hakikaten yobazlık sağlığa zararlı. Birakın!

Halkın adamı değil rantın adamı

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin AKP'li başkanı Menderes Türel, Cumhuriyet mahallesindeki Göçmen Parkı'nı yer altı otoparkına dönüştürmek için başlatılan projeye karşı çıkan mahalleliye "pabuç bırakmayacağı" söyledi. "Şarmpol" adı verilen proje kapsamında Üçgen ve Cumhuriyet mahallelerinde iki yer altı otoparkı öngörülüyordu. Üçgen mahallesinde yaşayanların Giritli Parkı'nda otopark istemediğini belirtmesi üzerine Türel'in talimatıyla referandum yapılmıştı. Çoğunluğun otoparka karşı çıkması üzerine projeden vazgeçildiği duyurulmuştu. Buna karşın 31 Temmuz'da parka iş makineleri getirilmişti. Yaklaşık

bir haftadır nöbet tutarak inşaatın başlamasını engelleyen mahalleli polis saldırısıyla parktan çıkarılmış, iş makineleri parkta yıkım çalışmalarına başlamıştı. Saldırı sırasında bir kadın yaralanmıştı.

Antalya'da mahallenin parkını otopark yapmak isteyen ancak halkın itirazıyla karşılaşan Türel, kendisine karşı çıkan halkı hedef gösterdi, "Zavallılar bizi engelleyeceklerini zannediyorsa dediğim gibi buradan onlara eklemek yok" dedi

Biliyorsunuz bu arkadaşlar kendilerine halkın adamı diyorlardı, şimdi sarayın adamı oldular dış gösteriyorlar. Halkın adamları rantı görünce kurt adama dönüşüyor ona göre!

Merve kavağa çıkınca...

Torpil iddialarıyla gündeme gelen ve Malezya'ya Büyükelçi olarak atanan Merve Kavakçı, Büyükelçi olarak atamasının yapılmasına karşılık AKP'ye yakın Yeni Akit gazetesinde yazılarını hâlâ sürdürüyor. Bugünkü yazısında CHP'yi hedef alan Kavakçı CHP'yi şeriat düzenlemesini istememekle eleştirdi.

Yani bizim vergilerimizle maaş alan pek sayın türbanlı büyük elçimiz hem Akit şeyinin yazarı, hem de partizanlık yapıyor. Hatırlayanlarımız var, Bülent Ecevit bu hanımefendi türbanıyla meclise girmeye kalkışınca "dışarı, dışarı" diye tempo tutmuştu. AKP marifetiyle "dışarı"ya gönderildi ama hâlâ gözü içeride!

SAMANALTI / Sait Munzur

Futbol kurdukları düzenin yansımasıdır:

Fatih Terim, sırrı ne gö

Kural basit; kral mülk benim diyor. Futbol da onun mülklerinden biri. Esası ise bildiğiniz gibi; kral mülk benim derken aynı zamanda mülk sahibinin kral olduğunu söylemektedir. Yoksuldan alıp, Fatih Terim'e, Emre'ye, Arda'ya, Osman'a, Bekir'e dağıtıyorlar o yüzden. Halkın parasını yağmaladıkça kendilerini kral sanıyorlar, imparator kılığına bürünüyorlar. Ama eninde sonunda halk gelir alaşağı eder kralı. Adamları da kaçacak delik arar. Fırtına yolda!

Kısa Fiorentina parantezini saymazsak bütün kariyeri Milli Takım ile Galatasaray arasında gidip geliyor. Başka? Futbolu bıraktığı yıllarda Ankaragücü ve Göztepe'yi çalıştırmış. Futbolculuğunda da savunmacı. Yani futbolun az yetenek çok hırs isteyen alanında tamamlamış kariyerini. Şimdi 60'lı yaşlarında bir futbol adamı. Yeteneği az ama hırsına diyecek yok. Bu sayede edindiği servetin de haddi hesabı yok. Galatasaray takımını "başarıdan başarıya koşturduğu" zamanlarda arkasındaki asıl gücün zamanın etkili şahsiyeti Mehmet Açar olduğu söyleniyordu. Açar'ın sola karşı "bin bir operasyon yaptığı" zamanlarda ender görüldüğü yerlerden biriydi Galatasaray maçları. Futbolcularla da sıkı fıkıydı. Öyle ki eğlenceli iddialar dolaşıyordu ortalıkta. Terim koşmayan futbolcuları Açar'a bildiriyor, Açar da bildirilen futbolcuyu koşmazsa vurup futbol hayatını bitirmekle tehdit ediyordu. İstersen koşma! GS'nin her futbolcusunun o dönem iki kişilik koşmasına makul bir açıklama!

Futbol kariyerindeki tek sapma kısa Fiorintina deneyi. 2000 yılına rastlıyor bu büyük transfer. Yani Abdullah Öcalan'ın yakalanıp Türkiye'ye teslim edilmesinden bir yıl sonraya. Bir süre İtalya'nın korumasında kalmış, bu olay Türkiye'de İtalya'ya karşı

büyük tepkilere neden olmuş, İtalya bu tepkiyi yatıştıracak çareler aramaya başlamıştı. İddia o ki "imparator"un bir İtalyan takımına transferi İtalya tarafından bulunmuş o yaratıcı çarelerden biri. Zaten Terim orada fazla tutunamadı. Geride basın toplantılarında mafya edasıyla sarf edilmiş birkaç İtalyanca cümle kaldı.

TAKTİK MAKTİK YOK...

Milan'a geçti oradan. Büyük başarı! Bu başarıyı Milan'daki öğrencilerinden Pirlo emekli olduktan sonra yazdığı kitabında yazdı. Şöyle anlatıyor:

"Fatih Terim oldukça dikkat çekici ve kurallara alerjisi varmış gibi gözükten garip bir insandı. Daha en başında Milan'da uzun süre görev yapamayacağı oldukça belliydi ve kısa bir süre sonra da kovuldu..."

Mesela; öğle yemeğine canı isteyince geç katılıyordu. AC Milan'ı temsil etmesi gereken resmi aktivitelere kravat takmadan gelebiliyor; sonra bu aktivitelerden, evinde "biri bizi gözetliyor" seyretmek için kimseye haber vermeden erkenden ayrılıp, Galliani'yi masasında tek başına bırakıyordu. Kendisini tesislerde John Travolta gibi garip, cafcacı ve renkli kıyafetler giyerken görüyorduk.

Özellikle göreve başladığı ilk günlerde yaptığı takım toplantıları ise unutulmazdı. Terim eline bir tebeşir alıp

KİM KİMİN AYAĞINI KAYDIRIYOR

relim!

taktik tahtasına 11 daire çizdi. Tahtadaki her daire sahaya çıkacak bir oyuncuyu temsil ederdi. Ancak konuşmanın ortasında taktik tahtası, çizdiği oklardan ve karalamalardan öyle bir hale gelirdi ki; hangi dairenin kimi işaret ettiğini anlamak imkansızlaşırdı. Taktik tahtası, oyuncular ve mevkileri birbirinden ayırmanın mümkün olmadığı karma karışık bir hal alırdı. Kısacası tam bir kaos... Sadece kalecinin kendi pozisyonundan emin olabildiği bir kaos...

Toplantı sırasında bir daireyi işaret edip, "Costacurta, tam burada olman gerekiyor" diye konuşmaya başladılar. Bir gün dayanamayıp, "Ama patron, o gösterdiğin dairenin biraz önce benim olduğumu söyledin, Costacurta değil ki" demek zorunda hissettim.

Ancak şaka bir yana, Terim'in taktik bilgisinin yetersizliğini ve tüm oyun planının takımı bağıra çağırma motive ederek, sahada iyi bir sonuç almamızı ümit etmek olduğunu anlamamız çok uzun bir süre almadı."

KRALLAR VE DEREBEYLER

Döndü geldi. O tarihten bu yana yine Galatasaray ile Milli Takım arasında gidip geliyor. Daha doğrusu şu: Milli Takım, Fatih Terim'e bırakılmış beyliklerden biri. İstedikini alıyor, istedikini kovuyordu. Sonunda onu da kovdular, çünkü bütün beylikleri dağıtan kral onun yerine de daha yakın adamlarını atamak istiyor. Kimi? Rıdvan Dilmen'i, Emre Belözoğlu'nu ve belki Arda Turan'ı.

Kural basit; kral mülk benim diyor. Futbol da onun mülklerinden biri. Esası ise bildiğiniz gibi; kral mülk benim derken aynı zamanda mülk sahibinin kral olduğunu söylemektedir. Yoksuldan alıp, Fatih Terim'e, Emre'ye, Arda'ya, Osman'a, Bekir'e dağıtıyorlar o yüzden. Halkın parasını yağmaladıkça kendilerini kral sanıyorlar, imparator kılığına bürünüyorlar.

Ama eninde sonunda halk gelir alaşağı eder kralı. Adamları da kaçacak delik arar. Fırtına yolda! ■

Sendikalardan esnaf odalarına, güreş federasyonundan futbola, camiden gazeteciler cemiyetine her şeye kendince biçim vermeye çalışan bir parti var iktidarda. Devletin bütün olanaklarını kullanarak hemen her şeyi kendi lehine şekillendirmeye çalışıyor. En başarılı olduğu alanlardan biri de futbol.

Futbol Federasyonu'nun başında "reis" in inayetiyle oturan bir işadamı var. İçinde İstanbul'un gizli belediye başkanı olduğu söylenen Göksel Gümüüşdağ ikamet ediyor. AKP organizasyonu Başakşehir var, Kasımpaşa var, Osmanlıspor var. Emre Belözoğlu, Rıdvan Dilmen, Arda Turan, Fatih Terim gibi ayaktopu şahsiyetleri var. Adı geçenlerin hepsi AKP'ye ve saraya mesafesi oranında futbolda bir etki-yetki hiyerarşisi oluşturuyor.

Bütün bu karmaşık tablonun gelip düğümlendiği yer ise Milli Takım. Astronomik maaşlar ve uçsuz bucaksız primlerin havada uçtuğu ama buna karşın başarının sıfır olduğu bir organizasyondan söz ediyoruz. Son aylarda gelenek olduğu üzere Dünya Kupası'na katılım bileti almak için çabalamakta. Durum her zamanki gibi; Zor ama imkânsız değil! Futbolda ne imkânsız ki zaten?

Fatih Terim ve Arda figürlerinin icraatları işte böyle bir tablonun üzerinde şekilleniyor. Yangında köpeklerin önüne ilk atılacaklar listesinde onlar. Bütün güçlü görünümüne karşı gerçek durumları bu.

Perdenin gerisinde ise sadece ayak oyunları var. Gazeteci Fatih Altaylı'ya göre Bilal Meşe'ye Arda ve diğer oyuncuların prim nedeniyle sorun çıkardığı haberini Milli Takım sorumluları uçurdu. Malum bu haber üzerine Arda uçakta Bilal Meşe'yi tartakladı. Hesaplaşma o hesaplaşma. Hesaplaşmanın görünmeyen kahramanları Rıdvan Dilmen, Acun Ilıcalı gibi saraya yakın tipler.

Peki, bu kavganın sebebi ne? İddialara göre Arda ve bir kısım futbolcuyu yönlendiren Rıdvan Dilmen. Dilmen'in ortağı da TV patronu Acun Ilıcalı. Futbol ayağında Emre Belözoğlu var. Arda ve arkadaşlarını Yıldırım Demirören ve Fatih Terim'e karşı kıskırtan ekip bu. Bu kamplaşmayı içeriden takip eden Altaylı'nın ifadesiyle Futbol Federasyonu 7 kocalı Hürmüz. İçinde bakanlar var, milletvekilleri var, güç odakları var, bu işten nemalanmak isteyenler var, bu işe siyaset bulaştırmak isteyenler var... Şöyle gerisi; "Orada 40 tane denge var. (Başakşehir Başkanı) Göksel Gümüüşdağ mı daha yukarıda, Yıldırım Demirören mi? Medya içerisinde de güç odakları var. Yayıncı kuruluşu var, yayınlamayıcı kuruluş var. Milli Takım yayıncısı olan kuruluşun sahibi var, futbolcular var, yorumcular var, bin tane yer var. Ama bütün bunların göbeğinde de biliyoruz ki Rıdvan Dilmen var..."

Tevekkeli değil Arda krizi patlayınca Rıdvan Dilmen ekrana fırlayıp Arda'nın avukatlığını yapmaya çalışmıştı. İddialara göre ekibin amacı Fatih Terim'i yollayıp, Rıdvan Dilmen'e daha yakın olan bir teknik direktörü göreve getirmek. Rıdvan neden böyle bir şey yapmak istiyor? Belli ki Rıdvan'ın ipleri de daha tepe de, külliye civarında. Yani Rıdvan sadece bir vasal. Toplumda yeni derebeylikleri oluşmuş durumda. Örneğin Kadir Topbaş o derebeylerinden biri. Fatih Terim de öyle. Diş geçirmek zor bu insanlara. O gücü Arda ve arkadaşlarını kullanarak kırmaya çalışıyorlar.

Fatih Terim çok uzun zamandır ülkemiz futbolunun önde gelen şahsiyeti. Bir "imparator" o. Beylikler alıyor, beylikler veriyor. Alaçatı'da damatlarını da yanına alıp mekân basmaya kalkışınca aptotta bekleyen akbabalar bunu fırsat bildi. Fatih Terim'in ayağını kaydırmayı başardılar sonunda. Ama giderayak eline bir çuval para tutuşturdular. Yoksul ve biçare halkın parasını hem de. Yağma bütün ihtişamıyla sürüyor.

Asıl adaletsizlik, sömürü düzeninin kendisi derken...

CHP'li belediyelerde çalışan işçilerin maruz kaldıkları baskı koşulları ve sömürü, sermaye düzeniyle sorunu olmayanların söz konusu işçileri sömürmek olduğunda da birbirlerinden farkının kalmadığını gösteriyor. Tüm düzen partileri bu konuda tek bir parti gibi davranabiliyorlar.

■ GÜLÇİN YAMAÇ

15 Temmuz darbe girişimi sonrası OHAL'in ilan edilmesinin ardından ilk gelen yasağı hatırlıyor musunuz? İstanbul-Avcılar Belediyesi temizlik işçilerinin direniş çadırının kaldırılması kararı...

Sendikalı oldukları gerekçesiyle işten çıkarılan ve 3 Mayıs 2016 tarihinden itibaren belediye önündeki çadırda direnen belediye işçilerine direniş çadırını kaldırmaya dönük OHAL'in ilk sabahı saldırı olmuştu. Süreç, peşi sıra bir dizi engelleme girişimiyle de devam etti.

İşten atılan işçiler sendika-belediye yönetimi arası yapılan kimi görüşmeler sonucu, 6 ayın sonunda kademeli ve sözleşmeli olarak işe geri alındı. Kötünün iyisine razı edildi. Altı ay boyunca işsiz kalmanın getirdiği başta borç yükünün zorunluluklarıyla işçiler de bu kötünün iyisine razı edilme durumunu, bile isteye kabul

etmek durumunda kaldılar. Altı ay süresince uğradıkları tehdit, şantaj, iftira, yıldırma politikaları ise belediye yönetiminin yanına kâr kaldı. 'Solcu ve halktan yana' tutumu kötüye kullanılmıştı başkanın, suistimal edilmişti ne de olsa(!)

Bu arada, CHP'li başkan daha geçenlerde 1 milyon edindeki makam aracının, başkanın işçilere verdiği promosyonla alındığını açıklamıştı.

Aradan bir yılı aşkın bir süre geçti.

Mayıs 2017'den bu yana aynı belediyenin aynı işçileri yine maaşlarını alamıyorlar. Talep ettiklerinde işten çıkarılmakla tehdit ediliyorlar. Belediye yönetiminin, işçilere "mali sıkıntılar" dolayısıyla ileriki aylarda da ödeme yapamayacağını söylemesi sonucunda, iş yavaşlatma yeniden başlamış durumda.

Bu, CHP'li bir belediyeye ait tek örnek değil.

Geçtiğimiz günlerde basına yansıyan, 'Şişli Belediyesi işçileri ihalenin taşeron şirkete verilme istenmesine

tepki göstererek, iş güveneceleri için Ankara'ya "Adalet Yürüyüşü" başlatacak.' başlıklı haberden biliyoruz, tek örnek olmadığını... İzmir Belediyesine ait İZDENİZ şirketine bağlı işçiler de 'adalet istiyoruz' diye devam ediyor grevine, bugün 24. günündeler.

Beşiktaş, Kadıköy, Bakırköy, Büyükçekmece ve daha niceleri... Ülkemizdeki adalet arayışı henüz CHP'li belediyelere uğramadı ya da daha doğru bir ifadeyle, işçiler kendi adaletini kendileri arıyorlar.

Uğramış olsa, Beşiktaş Ortabayır Sokak'ta 15 Temmuz demokrasi anıtının temeli atılmış olmazdı. Anıtın açılışı 29 Ekim'de yapılacak. Göğe doğru uzanan iki elin birleşmesinden meydana gelecek bu anıt, adaleti göklerde arayacak.

Beşiktaş Belediye Başkanının, hakkında yürütülen rüşvet soruşturmasından, Sedat Peker'e 'en hayırsever işadami' ödülü verilen gecenin sponsorluğundan ve attığı eşcinsel karşıtı tweet'e kadar, pek çok başlıkta sicili kabarık.

Büyükçekmece'de ise ilçe için önemli bir yere sahip olan Albatros Parkı'nın imara açılmaması konusunda, Gezi döneminden bu yana ilçe halkının eylemleri sonuçsuz kaldı ve park, belediye tarafından içinde Katar, Suudi Arabistan ve Yemenli firmaların da olduğu ortak bir girişime satıldı.

Bakırköy Belediye Başkanının ise, belediyenin kendi içindeki denetçileri tarafından ortaya çıkarılan 20 milyonluk bir yolsuzluk soruşturmasını, denetçileri tehdit ederek ve mobbing uygulayarak susturma girişimi olduğunu da unutmamalıyım. Bu soruşturma içinde dikkat çeken bir nokta da şu; belediyenin yaptığı iftar yemekleri, toplu sünnet törenleri gibi birtakım etkinliklerdeki ikram-hizmet alım firmalarının hepsinin aynı adreste çıkması.

Örneklere çoğaltabiliriz, zira zenginleştirmede elimiz hayli bol. Bunlar basına ve kamuoyuna yansıyan haberler, gizli saklı değiller.

Hepsinin ortak özelliği ise, AKP'li iş adamlarıyla ortak iş yapmaları...

Adalet yürüyüşünün haklı bir zeminde yapılması, ülkedeki adalet arayışının meşruiyeti bir yana, bu tablonun bize gösterdiği şey; sömürü düzeni temasında aranmayan her şeyin son kertede sorunlara devâ olmayacağı gerçeğidir.

CHP'li belediyelerin önemli bir bölümünde izlenen politikalar bugün bunu kanıtlar nitelikte. Pek çok CHP'li belediyenin AKP'li belediye

refleksiyle hareket etmesi,

bu gerçeği bir defa daha bize göstermekte...

Aradaki fark, dilinden düşmeyen ama fiiliyatta işe yaramayan bir laiklik ve demokrasi söyleminin ötesine geçmekte... ■

YAZILAMA 'ya
devam ediyoruz...

Kemal Okuyan
Barış Terkoğlu
Okan İrtem
Enver Aysever
Erendiz Atasü
Korkut Boratav
Orhan Gökdemir
Serpil Güvenç
Oğuz Oyan
Ali Rıza Aydın
Serdal Bahçe

YAZILAMA

Yazılama Yayınevi Hizmetleri Ltd. Şti

Serasker Cad. Osmançık Sokak
Betül Han No: 9/13 Kadıköy - İstanbul
Tel: 0216 338 52 59 / 0549 430 50 86
yazilama.com / iletisim@yazilama.com

Tekstilde patronlar dolandırıyor, SGK izliyor...

İzmir'de Çiğli Halk Komitesi'nin gündeme getirmesiyle açığa çıkan bir gerçek var. Özellikle tekstil sektöründe yaygınlaşmış organize patron dolandırıcılığı...

■ ÇİĞLİ HALK KOMİTESİ

Yeni özelleştirme talanlarıyla, vergi indirimleriyle, teşviklerle kârlarına kâr katan patronlar, işçinin SGK primini de ödemeyerek ceplerini daha fazla doldurmanın ve işçilerinin emeklilik haklarını bile gasp etmenin yollarını aramaya devam ediyorlar.

Bugüne kadar patronların türlü yollarla işçilerin haklarını nasıl gasp ettiklerine defalarca şahit olundu. Ancak bu seferki durum pes dedirtecek türden bir farklılık gösteriyor. Şirketler organize bir dolandırıcılık yöntemiyle bünyelerinde çalışan işçilerin emeklilik haklarını gasp ediyorlar...

Nasıl mı?

Sahte sigortalı bildirmek için kurulmuş paravan şirketlerin mevcut olduğunu, insanların fiilen çalışmadıkları halde emekli olabilmek, sağlık hizmeti alabilmek, denetimli serbestlikten yararlanabilmek gibi nedenlerle bu şekilde sahte işyerlerinden ya da bir tanıdıklarının işyerinden bildirildiğini duymuşsunuzdur. Ancak son yıllarda bunun dışında gerçek bir işyerinde gecesini gündüzüne katarak ve karın tokluğuna çalışan işçilerin kurulan sahte şirketler üzerinden sigortalı gösterilmeye başlanması da yaygınlaştı. Bazen 15 metrekareselik bir alanda kurulan "işyeri"nden yüzlerce kişinin bildirilmesi ve

bu kişilerin içinde gerçekten bir işyerinde fiilen çalıştığı halde, kurulan sahte işyerine aktarıldığını bile fark etmeyen işçilerin yer alması sık rastlanır bir durum olmaya başladı.

Bu şirketler öylesine "hayali" ki, bir-iki yıl sonra bir kuruluş SGK primi ödemedi ortadan kayboluyor ve ertesi gün SGK'ye giderek yeni bir "işyeri" açma beyanı ile kendi adına yeni bir işyeri açabiliyor. İşverenler/patronlar sahte (naylon) şirketler kurarak fiilen kendi işyerlerinde çalışan 4/a sigortalılarını bu sahte şirketler üzerinden göstererek hem SGK primlerini ödememek hem de haksız KDV iadesi almak (paravan şirketlerden işçi kiralandığına dair düzen-

lenen faturalar vs.) amacıyla hem sigortalı işçileri hem de resmi kurumları dolandırıyorlar. İşçiler fiilen faaliyet gösteren asıl şirketle çalışmaya devam ettikleri halde sahte olarak açılmış işyerlerinden bildirildiklerinden bu konuda yeterince bilgiye sahip olmadıkları için haberdar da olamayabiliyorlar. Sonra bir gün aslında paravan şirket iflas vs. gibi bir nedenle kapanıyor ve böylelikle işçilerin SGK primleri de ödenmemiş oluyor. SGK tarafından yapılan denetimlerde sahte işyeri olduğuna karar verilen işyerlerindeki tüm işçiler de fiilen çalışmış olsalar bile sahte sigortalı olarak kabul ediliyor. Bunun sonucunda da; emekli olan sigortalının emekliliğinin iptal edilmesi, yersiz ödendiği iddia edilen emeklilik maaşlarının ve sağlık ödemelerinin sigortalıdan geri alınması, sahte görülen sürelerin sigortalılık süresinden sayılmaması, sahte ve kaçak görülen sigortalı hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu kapsamında "resmi evrakta sahtecilik" suçundan suç duyurusunda bulunulup sigortalının bu suçtan yargılanması gibi sonuçlar doğuyor. Fiilen çalıştıran ya da sahte sigortalı gösterilen işyeri sahibine açılan davalardan ise bir ceza çıktığı pek görülüyor.

Senelerce Aylık Prim Hizmet Belgesinde ya da SGK'nin bilgilendirme kanallarından elde ettikleri hizmet dökümlerinde sigortalılıklarını kontrol eden ve çalıştıkları gün sayısının SGK'ye bildirildiğini

düşünen işçiler; fiilen çalıştıkları sürelerin primlerinin ödenmediğini ya da gerçek dışı işyerlerinden bildirildiklerini çoğunlukla emeklilik başvurularında, SGK denetimleri sonucunda ifadeye çağrıldıklarında ya da almış oldukları yaşlılık aylıkları kesildiğinde ve sağlık harcamaları da dahil faiziyle birlikte kendilerine borç çıkartıldığında öğreniyorlar.

PEKİ NE YAPMALI?

Öncelikle bu anlatılan

dolandırıcılık örneği münferit bir olay değil. Başta SGK olmak üzere kamu kurumları, bu durumun farkında olmasına rağmen ne önleyici bir yola başvurmuş ne de sigortalıları bu dolandırıcılıklara dair kamu nezdinde uyarılmış durumdadır.

Çiğli Halk Komitesi toplantılarıyla ortaya çıkan bu durumun yerel gündem olmaktan acilen çıkarılması gerekiyor. Çünkü farklı bölgelerdeki binlerce işçiyi kesen ortak bir mücadele konusu bu. Özellikle tekstil işçileri arasında bu

konunun bilinirliğini artırmak gerekiyor. Konuyu ve mücadele yöntemlerini anlatan yaygın broşür dağıtımları, geniş katımlı toplantılarla daha fazla işçinin mağdur edilmesinin bir an önce önüne geçilmeli.

Dolandırıldıklarını fark eden işçilerin Çiğli Halk Komitesi başta olmak üzere bölgelerindeki Halk Komiteleriyle irtibata geçmeleri ve komiteler bünyesindeki uzmanlar vesilesiyle vakit kaybetmeden hukuki yollara müracaat etmeleri gerekiyor. Ve elbette en önemlisi, dolandırılan işçilerin yalnız olmadıklarını bilmeleri, dolandırıcı patronlara karşı binlerce sınıf kardeşiyle birlikte örgütlü bir tavır almaları gerekiyor. ■

Halk Komiteleri örgütlenmeyi sürdürüyor. İzmir'de Çiğli Halk Komitesi tarafından Harmandalı mahallesinde yaz ayları boyunca sürecektir olan film gösterimleri, 20. yüzyılın başlarında İngiltere'deki kadın hakları mücadelesini anlatan "Direnen" adlı film ile başladı. Uğur Mumcu Parkı'nda açık havadaki film gösterimi ile insanlık tarihindeki kazanımların nasıl elde edildiği ve insanların üzerine çöken ataletten mücadele ederek kurtulabilecekleri gösterilmiş oldu. İnsanlık tarihindeki mücadeleleri anlatan film gösterimleri Uğur Mumcu Parkı'nda yaz boyunca her hafta yapılacak.

Cumhuriyet yıkıldı, gazetesi yolunu arıyor

Gidişatın farkında mısınız?

1991'deki kırılmaya "Özalıcı darbe" dedik ama Hasan Cemal'e sorarsanız yarılmanın sebebi İlhan Selçuk ve Ankara temsilcisi Mustafa Balbay'ın askerlerle girift ilişkileri. Cemal, liberallerin tanıdık tutumunu takınıp "Ergenekon"u işaret ediyor özetle. O kavga bir bakıma bugün hâlâ Mustafa Balbay üzerinden devam ediyor. Cumhuriyet davası duruşmalarının başladığı günün ertesinde gazetenin manşetinin Hasan Cemal fotoğrafı ile süslenmesi rastlantı değil yani.

■ GÖKÇE GİRESUNLU

2016 yılında gazetenin yazar ve yöneticileri toplanıp cezaevine tıkıldı. Bu, 2007'de yapılan ve AKP'yi hedef alan, "Tehlikenin farkında mısınız" kampanyasının intikamı bir iddiaya göre. "MİT Tırları" gibi nazik bir konuda yayın yapması da cabası. Bir başka iddiaya göre iktidarın gazeteyle uğraşmasının nedeni Cumhuriyetçi niteliği, Atatürkçü temeli. İddianamede gazete yönetimi o niteliği ve temeli değiştirmekle suçlanıyor bu arada. Tuhafliğin ötesinde mizahi bir durumdan söz ediyoruz yani.

Mizahi durum bir gaze-

tenin bundan dolayı suçlanmasından doğuyor. Yoksa bu tür değişimler gazetenin sıkça yaşadığı bir durum. 12 Mart 1971'den bu yana yalpalayıp duruyor zaten. 12 Eylül darbesinin ardından cunta yönetimi birkaç kez kapattı gazeteyi. Kapatıldı açıldı, yoluna devam etti. Cuntanın aklına gazetenin yöneticilerini ve yazarlarını topyekûn toplayıp içeri tıkmak gelmemişti. AKP'nin adalet katkısı bu. Suçluyu bulamıyorsan akrabalarını at içeri, sonrası sen sağ ben selamet.

Gazetede ki kırılmaların sebebi ise bambaşka bir yerde, kendi içindeki Cumhuriyet-

çi-Liberal sürtüşmesinde yatıyor. 1991'de Nadir Nadi'nin ölümünden kısa zaman sonra gazetede başını Hasan Cemal'in çektiği "Özalıcı - küreselci liberal darbe" yapıldı. Cumhuriyet ikiye bölündü. Önce İlhan Selçuk ve onunla birlikte hareket edenler ayrıldı. Bir süre sonra gazete dibe vurunca bu kez de "darbeciler" bırakıp kaçtı ve gazete eski çizgisine oturdu.

1991'deki bu kırılmaya "Özalıcı darbe" dedik ama Hasan Cemal'e sorarsanız yarılmanın sebebi İlhan Selçuk ve Ankara temsilcisi Mustafa Balbay'ın askerlerle girift

ilişkileri. Cemal, liberallerin tanıdık tutumunu takınıp "Ergenekon"u işaret ediyor özetle. O kavga bir bakıma bugün hâlâ Mustafa Balbay üzerinden hâlâ devam ediyor. Cumhuriyet davası duruşmalarının başladığı günün ertesinde gazetenin manşetinin Hasan Cemal fotoğrafı ile süslenmesi rastlantı değil yani.

LİBERAL SAVRULMA

Hasan Cemal gazetede ki liberal damarın sembolü. Şurası açık; Cumhuriyet düşmanı piyasacı Amerikan muhipleri gazetenin içinde hep var oldu. Ama başka bir başka damarı daha var gazetenin. O damarı da organize siyasi cinayetlerin kurbanı olan Bahriye Üçok, Muammer Aksoy, Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı gibi Cumhuriyetçi laik yazarlar temsil ediyor. Gazetenin tarihinde devletin hışmına uğrayanların çoğunluğu da bu damardan geliyor zaten. İlhan Selçuk, M. Balbay ve Erol Manisalı'nın "Ergenekoncu" oldukları iddiasıyla tutuklanması son dan bir önceki

vaka. İlhan Selçuk bu davayla boğuşurken arkasında "miras" olarak bir "vakıf yönetimi bileşimi" bırakmayı başardı. Fakat bu bileşim de onun ölümünün ardından "gelenek" olduğu üzere Cumhuriyetçiler ve liberaller olarak ayrıştı. Ve kavga karakolda bitti. Vakıf üzerinden yürüyen davanın anlamı bu.

Amacı Cumhuriyetçi bir gazete yaratmak olan ama sonuçta liberalizmin gazeteyi ele geçirmesiyle sonuçlanan tipik bir İlhan Selçuk mirası ile karşı karşıyayız yani. Hasan Cemal, Okay Gönensin, Şahin Alpay, Cengiz Çandar, Aydın Engin... Bugün tanıdığımız pek çok liberal sima İlhan Selçuk'un eli mahsulü. Şurası artık açık; bu gazete liberal üretmede Cumhuriyetçi üretmeden daha mahir. Çok liberali var Cumhuriyet'in. Hasan Cemal'den Can Dündar'a uzanan istikrarlı çizgiyi besleyen de bu bolluk.

Cumhuriyet gazetesinin eski yazarı Bedri Baykam, Can Dündar'ın Genel Yayın Yönetmenliği görevini üstlenmesiyle oluşturulan yeni yazar kadrosunu şöyle eleştiriyordu: "Can Dündar'ın, Genel Yayın Yönetmen olarak nasıl bir Cumhuriyet resmi çizmeye çalıştığına bakalım. Nuray Mert, Ahmet İnsel, Aydın Engin, Ceyda Karan, Semih İdiz, Celal Başlangıç ve T24'ten transfer edilen diğer isimler saygın gazeteciler olabilirler, itirazım yok. Ama herhalde 'Atatürkçü' yazar düşünür olarak tanınmazlar. Herkesin Atatürkçü olması da şart değil. Ama bir gazete, onları alır, buna paralel olarak da bünyesinden yazı işleri ve haber merkezinden onca ismin üstüne dün Ümit Zileli, Alev Coşkun, bugün de Bedri Baykam'ı çıkarırsa, bu gidişatı insanların fark etmemesi mümkün değildir! Genel resimde, Cumhuriyet'in artık solun geniş yelpazesine değil, anti-Kemalist çizgiye ve liberalizme yöneldiği fazlasıyla ortaya çıkmıştır."

İki büyük kırılmaya yol açmayı başardılar gazetenin tarihinde. İlkinde Hasan Cemal, ikincisini Can Dündar temsil ediyor. Biri Yunus Nadî'nin, diğeri İlhan Selçuk'un ölümünün ardından başlatıldı. İkincisinde Selçuk'un ölümü bile beklenmedi. Gazetenin başyazarı o yaşında davalarla boğuşurken gazete yönetimi başyazarına ağır suçlamalar yöneltilen o davaya müdahil oldu. Hatta ortalıkta bir terör örgütü

SERDAR KIZIK: LIBERAL İHANET!

Cumhuriyet Gazetesi Ege Bürosu Temsilcisi Serdar Kızık, Cumhuriyet İzmir bürosunun kapatılmasına ve gazeteden ayrılmasına ilişkin şunları yazmıştı:

Bu yetmez ama evetçi tayfa, son yönetimi gazeteye iliştilirirken en üst perdeden isim isim itiraz etmiş, bunu açıkça her yerde söylemiş, baskılara ve soyutlanmaya aldırılmamış, onların deyimleriyle "hırçın ve asi, muhalif adam" olarak hakkımdır.

Şimdi, bu dinci Cemaat-ı sivil toplum sayan, siyasal İslamcılardan demokrasi uman, zamanında AKP ve cemaate en büyük desteği veren, yıllar sonra "kandırmışız" ayaklarına yatan, FETÖ'cü darbe girişiminin ardından kimisi ABD'yi aklayan, kimisi fotonun Gazeteciler toplantılarının düzenlecisiyken... Şimdi, "Ben yıllardır cemaatin tehlikesine dikkat çekmişim" diye yalan söyleyen utanmaz, omurgasız, korkak, Batı'dan ve güç odaklarından nemalanan yetmez ama evetçi takım...

Zavallısınız, acınacak haldesiniz, bataklığtasınız...

Bataklıkta çarpınan başkaları da var. Gazetenin künyesinde yaşını başını almış, sorumluluk sahibi, yaşamı boyu eyyamcılık yapmış, etliye sütlüye karışmayan, "aman başım ağrımam, keyfim bozulmasın" diyen... Bir de bu tayfayı ulusal kurtuluş savaşının sözcüsü Cumhuriyet'e monte eden başta icra kurulu Başkan'ı ve bazı eski yazarlar...

Çevir kazı yanmasın... Bunu gazetedekeyken defalarca anlattım; "Cumhuriyet'i bir radikal, bir taraf yapmayın, onların hali malum" diye... Ne yaptılar? Liboşları Cumhuriyet'e taşıdılar. Sonuç ve tiraj ortada. Geçiş dönemi için monte edilen eski milliyet kadrosu istifalarla tasfiye oldu. Bu kadroyu getiren Can'dan ses seda yok, izinde. Tüm cumhuriyet kurumları gibi gazeteye de operasyon yapıldı.

Şimdi bir yanda liberal, yumuşak tayfa ve yazarlar; öte yanda yönetimi almak için zorlayan, haberlerde PKK teröristlerini "gerilla" diye tariflemeye çalışan, seçimlerde HDP destekçisi başka bir kesim özgürlükçüler! Bir de işine, düzenine bakan yazarlar!

olduğundan çok emin görünen haberler yapıldı. Şimdi rüzgâr tersten esiyor. Genel kanı bu davaların cemaatin birer kumpası olduğu yönünde. Cumhuriyet yönetimi de böylece açığa düştü haliyle. Gazete yazar ve yöneticilerinin karşı karşıya olduğu son dava bir anlamda son kırılmanın doğal bir uzantısı. Tasfiye edenler tasfiye ile karşı karşıya.

Bu tartışmalardan bir yıl sonra Can Dündar "MİT Tırları" haberi nedeniyle tutuklandı, salıverildi. Bu arada beklenmedik bir kararla Cumhuriyet'teki görevine "ara" verdi. Yaptığı bir duyuruyla bütün yetkilerini Cumhuriyet Vakfı'nın İcra Kurulu'na devrettiğini belirtti. Cumhuriyet Gazetesi İcra Kurulu Başkanı Akın Atalay'a göre Can Dündar izne çıkmıştı, görevine devam ediyordu. Fakat gelişmeler tam tersini söylüyordu. Can Dündar'ın duyurusunun ardından onunla gelen birçok gazeteci görevinden istifa etmişti.

Geçen yıl Cumhuriyet gazetesini yönetici ve yazarlarının da aralarında bulunduğu 11 kişi

gözaltına alındı. Yurtdışında olan Can Dündar ve Akın Atalay hakkında yakalama emri çıkarıldı. Akın Atalay döndü, teslim oldu. Can Dündar hâlâ yurtdışında. Onların gazeteye köşe yazarı olarak davet ettiği Nuray Mert, Ahmet İnsel, Aslı Aydıntaşbaş gibi yazarlar yazmayı sürdürüyor. Öyle tuhaf hallere yol açıyor ki bu, gazeteye operasyon yapıldığı gün Cumhuriyet bayramında Cumhuriyete ağır saldırılar yönelten Mert, davanın duruşmasının yapıldığı gün de ayetten alıntılar yaparak Evrim Teorisinin ne korkunç bir yanlıgı olduğunu ispata çalışıyordu.

YENİ 'TARAF' MI?

Cumhuriyet'teki ikinci büyük kırılmanın artçı sarsıntıları devam ediyor. Bir görüşe göre Cumhuriyet AKP'nin basında yarattığı büyük boşluğu görenek özel haberlere yöneldi, manşetleriyle gündem oluşturan yeni bir yapılanmaya gitti. İyi gazetecileri kadrosuna kattı, köşe yazarlarını çeşitlendir-

di. Gazetenin okuyucu kitlesi genişledi. Kürt sorununa daha fazla yer verilmeye başlandı. Ermeni sorunu dâhil gazetede ki tabular yıkıldı. Bir başkasına göre, gazetenin yeni yüzü karşı karşıya olduğu liberal savrulmanın bir tezahürü.

Akın Atalay - Can Dündar kılığı eliyle Cumhuriyetçiler tasfiye edildi, Atatürkçü yazarlar kovulup yerine Nuray Mert gibi isimler yerleştirildi. Böylece "mahcup bir Taraf" yaratıldı. Şaka değil, son açılımın ardından gazetenin sayfalarını açtığı isimler arasında Ahmet Altan, Ali Bayramoğlu ve Basın Odan gibi isimler de var. Cemaatin himayesinde yapılan Abant Toplantısına da iki yazarı gözlemci (Ahmet İnsel ve Aydın Engin), bir yazarı ise çağrıcı (Nuray Mert) olarak katılmıştı.

Sonucu bilmiyoruz. Görebildiğimiz şu; Cumhuriyetle yaşıt Cumhuriyet gazetesi bir boşlukta sallanıp duruyor. Bu sallantıda artık hiçbir karşılıgı kalmamış olan liberal damarın aşırı şiştiği görülüyor. ■

ABD müdahalesi sürerken...

Venezuela'da neler oluyor

Hugo Chavez'in yerine geçen Nicolas Maduro, yaptığı kimi hatalara karşın ABD ve sermayenin giderek yoğunlaşan ekonomik sabotajına ve istikrarsızlaştırma hamlelerine giderek daha aktif yanıtlar vermeye başladı.

■ TULGA BUĞRA IŞIK

Latin Amerika'nın tamamında kapsamlı ABD müdahalesi sürüyor. Bu müdahaleler yakın zaman içerisinde Brezilya başta olmak üzere kimi ülkelerde iktidarın ABD destekli sağcı hükümetlerin eline geçmesine yol açtı. Her ne kadar iktidar değişikliği yaşanan ülkelerde mücadele devam etse de ABD müdahale-

lesine karşı en sert direnişin yaşandığı ülke Venezuela oldu.

Hugo Chavez'in yerine geçen Nicolas Maduro, yaptığı kimi hatalara karşın ABD ve sermayenin giderek yoğunlaşan ekonomik sabotajına ve istikrarsızlaştırma hamlelerine giderek daha aktif yanıtlar vermeye başladı. Bu yılın 1 Mayıs'ında yeni bir Ulusal Kurucu Meclis için seçim yapı-

lacağını ve anayasanın değiştirileceğini açıklayan Maduro, bu adımıyla mücadeleyi bir üst seviyeye taşıdı. Venezuela'ya karşı sürdürülmekte olan çok boyutlu müdahale, emperyalizmin gücünü gösterdiği kadar bu gücün sınırlarını da gösteriyor.

KURUCU MECLİS NE ANLAMA GELİYOR?

Hugo Chavez döneminde uygulanan kamulaştırma ve toplumsal reform hamleleri yoksulluk, eğitim, barınma ve sağlık başta olmak üzere pek çok başlıkta büyük iyileşmeler sağladı. Bu dönemde Venezuela Birleşik Sosyalist Partisi ile işçi sınıfı arasında güçlü bağlar kuruldu. Her ne kadar Bolivarıcı hareket kendisini "sosyalist" olarak tanımlasa da Venezuela'nın özel sektöre karşı doğrudan cephe almadığı bilinen bir gerçek. Özel sektöre tanınan

serbesti, pek çok temel ihtiyaç için sermayeye bağımlılığı doğuruyor. Ülkeyi emperyalist müdahaleye açık hale getiren bu bağımlılığın Bolivarıcı yönetimin en önemli temel sorunu olduğu söylenebilir. Chavez'in yerine gelen Nicolas Maduro da bu durumun farkında ve bu sebeple iktidara geldiğinden beri "Bolivarıcı devrimi radikalleştirilmekten" bahsediyor. Ancak bu kolay bir adım değil, çünkü sınıf mücadelesinin canlı olduğu Venezuela, ABD destekli sağcı çeteler, "muhalfe" ve uluslararası sermaye ve ana akım medyanın saldırılarıyla karşı karşıya.

Maduro, Ulusal Kurucu Meclis'in neden gerekli olduğunu açıklarken ülkede ABD destekli güçlere yanıt vermede mevcut anayasanın yeterli olmadığına dikkat çekerek ekonomi ve yargı meselesinin önemli yer tutacağı yeni bir

MEDYA OLAYLARI NASIL ÇARPITIYOR?

Uluslararası ana akım medya, Venezuela hükümetini kötülemek için aralıksız çaba harcamaya ve ülkede yaşananlara dair kimi yanlış ezberler oluşturmaya devam ediyor. ABD'de CNN'in başı çektiği medya saldırılarının örnekleri Türkiye'de de görüldü.

Medyada yer alan haberlerde sıklıkla Venezuela'daki petrolün çokluğuna dikkat çekildi. Haberlerde Venezuela'nın, "dünyanın en çok petrol bulunan ülkelerinden biri olduğu", buna karşın halkın "yoksulluk çektiği" söylendi, bunun sorumlusu olarak Bolivarci yönetim gösterildi. Venezuela'nın dünyanın en fazla petrol rezervine sahip ülkesi olduğu bir gerçek, ancak ülkenin petrol üretimi sanılandan çok daha düşük. Örneğin Suudi Arabistan ve Rusya'da günde 10 milyon varilin üzerinde petrol üretilirken, Venezuela'da yalnızca 2 milyon varil civarında petrol üretimi var. Bu durumun petrol çıkartma maliyetlerinde görülen değişkenliğin ve teknik imkânların da aralarında bulunduğu pek çok sebebi var. Petrol fiyatlarının varil başına 150 doların üzerine gördüğü 2008'den bu yana, varil başına 50 doların altına kadar indiği de düşünüldüğünde petrolün bütün sorunları çözebilecek sihirli bir değnek olmadığı ortada. Üstelik Suudi Arabistan ve Rusya gibi büyük petrol üreticileri de fiyatlardaki düşüş sebebiyle önemli krizler yaşıyor. Venezuela'daki petrole dikkatin çekilmesindeki amacın hem ABD şirketlerinin ülkedeki petrolden pay alamaması hem de kamuoyunda kafa karışıklığı yaratmak olduğu söylenebilir.

Aralarında Küba, Nikaragua ve Ekvador'un da bulunduğu Latin Amerika'nın sosyalist, halkçı ve sol iktidarı Venezuela'yla dayanışırken bu dayanışma ana akım

medyada hiçbir biçimde yer bulmuyor. Buna karşın açıktan yolsuzlukların içinde olduğu görülen ABD destekli Brezilya hükümetinin ya da Venezuela halkına düşmanlığı açık olan ABD Başkanı Donald Trump'ın yalanlarla dolu açıklamaları medyada günlük olarak yer alıyor. Örneğin, Washington Post'ta yer alan bir haberde, Venezuela'nın kendi içinde yaptığı seçimlerin Trump'a, "doğrudan meydan okuma anlamına geldiği" söyleniliyor. ABD hükümeti Maduro'ya karşı kişisel olarak

ağır yaptırımlar uygularken Venezuela'nın içişlerinin ABD'yi neden bu kadar ilgilendirdiği tartışmaya bile açılmıyor. Uluslararası ana akım medya seçim sürecine ilişkin sayısız yalan üretirken Alman yayını Deutsche Welle'nin Venezuela'da yapılan Kurucu Meclis seçimiyle, "sosyalist diktatörlüğün temelini atılacağı" yazması ise uluslararası sermayenin gerçek korkusunun ne olduğunu gözler önüne seriyor.

Hürriyet'in, BBC Türkçe'den aldığı, Chavez yanlısının sağcı çeteler tarafından yakılmasını anlatan, "Venezuela'da bir kişi üzerine benzin dökülerek yakıldı" başlıklı haberi çarpıtarak, "Venezuela'da bir öğrenci kendini yaktı" şeklinde değiştirmesi, Venezuela karşıtı müdahalenin Türkiye'de de sermaye medyası tarafından nasıl sahiplenildiğini gösteriyor.

anayasaya ihtiyaç olduğunu vurguladı. Venezuela'nın mevcut anayasasına uygun olarak seçilen Ulusal Kurucu Meclis, bahsedilen anayasayı tasarlayacak ve bu anayasanın referandumda halk tarafından onaylanması gerekecek. Ulusal Kurucu Meclis'in seçileceğinin açıklanmasından itibaren

yükselen saldırıların arkasında da bu anayasasının belirleyici rolü var. Çok sayıda ölümlü olayın olduğu protestolar gerçekleştiren ABD destekli sağcı çeteler, yeni anayasasının inşasını engellemeye çalışıyor. ABD destekli güçlerin boykot çağrılarına rağmen seçimlere katılan 8 milyonun üzerinde Venezuelalı ise Bolivarci hare-

ketin bu adımının arkasındaki halk desteğinin "muhaliflerin" iddiasının çok üzerinde olduğunu ispatlıyor.

VENEZUELA'NIN SORUNU ÇÖZÜLEBİLİR Mİ?

Halkın Maduro yönetimine verdiği desteği anlamak için Latin Amerika'da ABD müdahalesinin başarılı olduğu ülkelere bakmak gerekiyor. Bu ülkelerde yaşananlar liberal iktidarların halk için nasıl bir felaket anlamına geldiğini gösteriyor. Örneğin Brezilya'da meclis darbesiyle iktidara gelen Michel Temer yönetimi, işçi düşmanı politikalarıyla sendikaları hedef aldı, emeklilerin durumunu kötüleştirdi, eğitime harcanan parayı azalttı, yağmur ormanlarını şirketlerin kullanımına açtı ve benzer pek çok politikasıyla ülkede kitlesel protestoları ve grevleri tetikledi.

Halk desteği yüzde 10'un altında olan Temer iktidarıyla hapisane isyanlarından artan cinayetlere pek çok başlıkta Brezilya çok daha kötü hale geldi. Halka verilen "ekonomik refah" vaatlerine karşın ABD destekli liberal iktidarın

yapabildiği tek şey sermayenin kârını artırmak oldu. Venezuela'da da sağcı muhalefet, halka Brezilya'da yaşananlardan başka bir şey vaat etmiyor. Bu durumda Maduro'nun "devrimi radikalleştirme" vaatleri ve ABD karşıtı tutumunun halkta daha büyük bir umut uyandırdığı ve Venezuela'yı Bolivarci hareket etrafında birleştirdiği görülüyor.

ABD ve sermaye müdahalesi, Venezuela'da kimi temel ürünlerde kıtlık yaşanmasına, ilaçların bulunamamasına, genel olarak ekonominin istikrarsızlaşmasına ve ölçeğinin küçüklüğüne rağmen çok sayıda ölüm yaşanan protestolara yol açtı. Fakat müdahaleyi yapanlar, arkasında kendilerinin olduğunu gizlemekte epey başarılı oldu. Sağcı muhaliflerin ellerinden ABD bayrağı eksik olmadığı gibi, şirketlerin depolarına yapılan baskınlar ve acil kamulaştırmalar burjuvazinin Bolivarci iktidarı devirmek için gerçekleştirdiği sabotajı ve yarattığı suni kıtlıkları ortaya koydu. Maduro yönetimi, stokçuları hedef alırken Nestle gibi büyük şirketlerin depolarına el koymaktan da çekinmedi. ■

15 yıllık bir kitabın yeni baskısı üzerine yazarıyla söyleştik Aydınlanma Tarikatı üzerine

“Ben o kitabı yazıp yayınladığım zaman çok gençtim. Arkadaşlarım bana çok radikal fikirlerim olduğunu ama eninde sonunda benim de felsefe yaptığımı söylediler. Evet, haklılardı. Ben bunun üzerine acaba başka türlü nasıl ifade edebiliriz diye düşünmeye başladım. Çünkü bu felsefi bir tartışma değildir.”

■ **Söyleşi: MEHMET KUZULUGİL**

Orhan Gökdemir'in 2003 yılında ilk kez yayınladığı, 2010 yılında ikinci baskısı yapılmış olan kitabı “Aydınlanma Tarikatı” Tekin Yayınevi tarafından yeniden basıldı. Bu baskıda, kitaba kısa bir yeni önsöz eklenmiş.

Yazarı Orhan Gökdemir ile “30 yaşında bir adam yazdı onu” dediği Aydınlanma Tarikatı hakkında uzunca bir söyleşi yaptık.

Belli ki bu kitabın da gerisinde bir hazırlık dönemi var. Fakat anladığım kadarıyla kitabın yazılması da uzun bir döneme yayılmış?

Evet, biraz parça parça oldu. Yazıldıktan birkaç sene sonra basıldı, hatta bir kısmı bazı dergilerde kitaptan önce yayınlanmıştı. Ama bu konuda önceleyen çalışmalarım var.

Bir tanesi neredeyse broşür boyutunda olan Felsefi Akılın Eleştirisi. Onun da önünde “İnsan ve Doğa” var. Her ikisi de Marksizmin içerisinde süren eski bir tartışmanın ürünü. Kitabın içerisinde fizik meseleleri de var, Stalinizm tartışmaları da. Zamanın ruhu sinmiştir kitaba yani.

Bu konuda kitabın ikinci baskısı içine aldığın bir mektup var. Einstein’la ilgili yazdıklarına dönük bir eleştiri.

Prof. Dr. Sedat Kara’nın itiraz yazısından söz ediyorsun. Ondan önce burada bir parantez açmak lazım. Birincisi, Kuantum Fiziğinin kurucuları açısından bir tartışma yok. Max Planck çok değerli bir bilim insanı. 1905’te yazdığı makalesiyle bu konuda çığır açan bir insan. Oradaki itiraz

Einstein ile ilgili. Einstein zaten başlangıçta tartışmaya çok yüz vermiyor çünkü alan itibariyle makro dünya ile ilgileniyor. Einstein’ı önemsiz kılan bir şey değil bu. Kitapta bazı önemsiz meselelerin de çok önemliymiş gibi gösterilmesine itiraz ediyorum. Bu biraz da bizim zamanımızdaki tartışmalardan kaynaklanıyor. Yani, değerli olan ne değersiz olan ne ayrıştırmaya çalışıyoruz. Bu aslında “aydın” olma arayışımız ile ortaya çıkmış bir şey bu. Yani “bizim için Einstein diye tartışılmaz, dokunulmaz bir otorite yok, biz onun da söylediklerini tartışırız” diyoruz.

Marksizmin kendisini de işin içine katarak girdiğin ciddi tartışmalar da var. Bunun yanı sıra, senin bulunduğun yerin tam tersinden aslında anti-Marksist denilebilecek yorumlara da yakın görünebiliyorsun. Bunlara nasıl bakmalıyız?

Haklısın. Marksizm içinde de Marx’ı bir “peygamber” olarak algılamak eğilimi var. Doğru ise bambaşka bir yerde. Hiçbir düşünür anasının karnından düşünür olarak çıkmaz. Marx da öyle. O da benim gibi dertleri olan, meselesi olan bir insan. Dolayısıyla bir yere kadar içinde ortaya çıktığı, geliştiği ortamın bir taşıyıcısı. 19. yüzyıl Avrupası’nın, 19. yüzyıl Almanyası’nın, İngiltere-

resi’nin... Kitapta bu önerme hep örtük olarak var. Söylediğin şey bu tartışmaya engel oluyorsa bir felç haline neden oluyor. Bundan hap kaçınmaya çalıştım. Yer yer savrulmalar da olmuş olabilir. Bana sorarsan ben en sert sorularda bile hep Marksist bir çizgide durmaya çalıştım.

Marksizmin ilerlemeci, tarihsel gelişmeyi tanımlayan duruşuna Avrupa merkezci, doğrusalcı, erekselci sıfatlarını uygun görenlerle paralel söylemlerin olduğu eleştirisine nasıl bakarsın?

Burada öncelikle “Helenofil”lik eleştirisini konuşmamız lazım, çünkü Marx’ın yaşadığı, yazdığı 19. yüzyıl Helenofil bir yüzyıl. Yani, Yunanistan’ın “keşfedildiği” ve bütün Avrupa kültürünün onun üzerine yığılmaya çalışıldığı bir zaman aralığı.

Aydınlanma Çağı dediğimiz çağ ise tam tersi: Tarihin merkezine Antik Mısır’ı koyan bir çağ. Dolayısıyla Marx’ın okumaya yazmaya başladığı çağ, Aydınlanma ile “Avrupa ırkçılığı”nın hesaplaşma içerisine girdiği ve romantizmle kilisenin işbirliği yaparak Aydınlanma ve Mısır’ın masonluk içindeki izlerini silmeye çalıştığı bir dönem. Dolayısıyla eski Yunan felsefesi hak etmediği bir önem kazanmış durumda. Bu sadece Marksizmin değil, Marx’ın dö-

neminin ve dönemin kültürel kaynaklarının sorunu. Öyle ki, Avrupa kültürü 1800'lü yıllarda kendini yeniden kurmaya çalışıyor. Kendini kurarken de Doğu ile ilgili hafızayı silmeye, yerine Yunanistan'la ilgili bir kurgu yerleştirme çabası içerisindedir. Söylemek istediğimiz bu.

Marx'ın bu mesele üzerine, bugün bizim yaklaştığımız şekilde yaklaşamayacağını söylemek istiyorum. Haliyle Marx için de eski Yunan çok önemli bir figür. Yunan'ı merkeze aldığı her yerde de bir tür patinaj yaptığını söylüyorum. Peki, Mısır neden yok sayılıyor? Mısır sadece Aydınlanma ve Masonlukta rolü nedeniyle değil, Batı'nın sömürgeci haline geldiği için de küçültülüyor. Sömürge haline getirdiğiniz bir kültürün "yüksek bir kültür" olduğunu düşünemezsiniz. Bu, Marksizme değen bir eleştiri olmaktan çok Marksizmin ortaya çıktığı nesnel-kültürel zemini anlama çabasının bir ürünü. Buradan şu sonuç çıkmaz: Marksizmin Helenofil olduğunu söylersek Marksizmde dair bir olumsuzlama yapmış olmayız. Marksizmin böyle bir kültürel çerçevede mayalanmış olduğunu söyleyebiliriz. Mesela bu konuşmadan sonra "Doğu Sorunu" kitabının tekrar okunmasını öneririm. Osmanlı İmparatorluğu ile ilgili dile bir daha bakılmalı. Batı'da sınıf savaşı, Osmanlı'da ise sadece "Boğazlardaki Despot" vardır. Marx, Doğu'yu bir padişah ve onun adamlarından ibaret görmektedir. Ama biz şimdi geriye dönüp bakınca öyle görmüyoruz. Biz padişah ve onun adamlarının arkasında çok sert bir sınıf savaşı olduğunu biliyoruz.

Biz bunların hepsini birer Marksist olarak tartışıyoruz ve Marksizmden öğrendiğimiz yöntemi kullanıyoruz. Mesela ben Asya Tipi Üretim Tarzı ile karşılaştığımda şunu düşündüm: Bunun bu dille tartışılmasının tek meşruiyeti olabilir; bir de Avrupa Tipi Üretim Tarzı olması gerekir. Eğer literatürde Avrupa Tipi Üretim Tarzı yoksa Asya Tipi Üretim tarzı meselesi havada kalır. Yani "oryantalizm" mikrobi ile zehirlenmiştir. Mesela Batı Avrupa'da feodal yapılar var, bağımsız küçük şehirler halinde örgütlenmişler. Sonra biri geliyor, o küçük

şehirleri yıkıyor ve merkezi bir devlet kuruyor. Bu da Avrupa için bir ilerleme oluyor. Ama bizde zaten merkezi devlet var ve bu bizim geri, ilkel, gelişmeye kapalı olduğumuzun bir göstergesi oluyor! Bunu sadece Marksizm için değil, Marksizmin sonraki yorumları için de söylüyorum. Buradaki meselelerin bir tartışmaya, yeniden tariflenmeye ihtiyacı var. Neden bizdeki merkezi devlet geriliğin belirtisi de Batı'daki merkezi devlet ilerlemenin belirtisi? Bu, Marksizm için de zaten tartışılması meşru bir şey. 'Feodalizm var mı yok mu, kapitalizm nerede gelişir, mülkiyetin bu gelişmede rolü nedir' şeklindeki tartışmalar hep bununla ilgili.

Modern bilim dediğimiz kapsamın, dinsel yapılarla olan ilişkisi çok açık ve materyalistler için anlamlı bir gerçektir. Ama aynı zamanda modern bilim dinsel alandan, spekülatif alandan kopup deneyselci, gerçekçi diyebildiğimiz bir alana yerleşiyor. Böyle bir iddiası var. Sen bu iddianın kendisini sorgulamaktan yana mısın?

Bu, iddia olmaktan ziyade bir saptama. Aslında bizim bilimsel anlayışımızı çok da fazla "sallayacak" bir şey değil. Sadece tarihsel olarak diyorum ki; bilim sadece "zeki" adamların icat ettiği bir şey değildir. Bir kavga vardı ve bu kavga nedeniyle kaza sonucu ortaya çıktı. Mesela, Newton modern bilimimizin çok önemli bir parçası ancak yarı yarıya da büyüdü. Laboratuvarında deneyleri yaparken sınırlarını keşfetmiştir ve kurallılığı anlamaya başlamış-

tır. Aslen simya araştırması yapmaktadır. Geriye doğru gittiğimizde bizim bilim adamı dediğimiz insanları yarı-büyücü olarak bulabiliriz. Kepler ise merkezinde Güneş'in olduğu bir evren modeli önerirken aynı zamanda inancın merkezinde de Güneş Tanrı'nın olduğuna inanmaktadır. Yani, inancının da gereğini yapmaya çalışmaktadır. Bu çaba içerisinde örgütlenmiş, kurumsallaşmış dinin çerçevesini parçaladığı için başka türlü düşüncelerin gelişmesi için de bir alan yaratmaktadır. Kitaptaki önerme bu: Modern bilim, kaza sonucu ortaya çıktı. Bilim dediğimiz disiplin oradan çıkmış olmakla beraber zaten dinle bağını koparabildiği ölçüde kendisi olabilmıştır. Dine referans veren bir bilim olabilir mi?

Senin genç bir aydın adayı olarak okumalar yaptığın zamanlarda da baskını sanyorum; Marksizmi bir felsefe olarak görüp öğrenmek.

Benim yazdığım "Felsefi Aklın Eleştirisi" adlı kitabım felsefe olarak Marksizm kavrayışına bir itirazdır. Marx, bir filozof olarak ortaya çıktı ama yaptığı "Alman İdeolojisi" olarak tanımladığı bu felsefenin reddiyeydi. Felsefedeki kaynaklarını saygıyla selamladı, hatta Kapital'de Hegelci göndermelerinde bu nedenle biraz aşırıya gittiğini işaret etmiştir ama felsefeyi bir bütün olarak reddetti. Din, insanı tanrının bir dolayımı ve onun kendini gerçekleştirmesinin, göstermesinin bir aracı olarak ortaya koyuyordu. Felsefe ise bunu inkar etti, insanı kendi başına bir amaç haline getirdi -ama soyut bir insanı. Marx ise insanın tarihsel olarak belirlenmiş somut bir varlık olduğunu gösterdi. İnsan dedikleri,

piyasanın insanıydı. Kapitalizmin ücretli "özgür" emekçisiydi ya da mülk sahibi burjuvaydı. Marx, tarihle

felsefeyi inkar etti.

Althusser, Marksizm bir anti-hümanizmdir der. Aslında

Marksizm bir hümanizm eleştirisidir; anti-hümanist bir

teoridir, doğru. Bu, karmaşık bir şey de değil: Hümanizm soyut insan üzerinden konuşur, Marksizm soyut insan üzerinden konuşmaz. "Hangi insan?" diye sorar, bulmaya çalışır; canlı, yaşayan, nefes alıp veren somut insanı arar. Bu bizi başka bir alana, tarihin alanına taşır. Ben Kapital'i okurken şöyle okudum: Bu, bir tarih kitabıdır. Piyasanın tarihi, emeğin ve sömürünün tarihi.

Kitap boyunca felsefi eleştiriye eşlik eden bir iktisat eleştirisi kendini hissettiriyor. Neden?

Buradaki tartışmanın merkezinde teoriyle ilgili bir algı var. Bu algı, yerleşik Marksizm tahlilidir. Marksizmi, iktisat teorisi ve felsefe olarak ele alan yaklaşımlardan söz ediyorum. Bence Marksizmin aldığı darbelerin en büyük sebeplerinden bir tanesi bu. Çünkü bu yaklaşım Marksizmi saldırılara çok açık hale getiriyor. Hilmi Ziya Ülken'in Marksizm eleştirisi yaptığı "Tarihî Maddeciliğe Reddiye" adlı bir çalışması var. Aslında biz burada Ülken'in Marksizmde değerli olan şeyi anladığımızı görebiliyoruz. Pek çok sol kitap, meseleyi anlamaya Ülken'in "Tarihî Maddeciliğe Reddiye"si kadar yakın değil. Bu kitap biraz da hakim Ortodoks yaklaşımla bir hesaplaşma, kavga, mücadele kitabı. Kitabın içinde Stalinizm de var çünkü bu hakim anlayışın Stalinizm konusunda da yanlış bir yoruma sebep olduğunu fark ettim. Mesela kitapta Ahmet İnel ile ilgili bir eleştiri de var. Biz bu meseleyi tartışırken Ahmet İnel de "İktisadi Aklın Eleştirisi" diye bir kitap yazmıştı. "Marksizmde iktisadi bir yaklaşım var, insanı öteleyen bir yaklaşım var" diyordu. Ben bunun tamamen bir çarpıtmadan ibaret olduğunu söylüyorum. Marx iktisadi bir insandan bahsediyor, çünkü sözünü ettiği toplum zaten iktisadi bir toplumdur.

Emeğin özgürleştirilmesinin ve böylece emekçinin soyut insan olarak pazara çıkmasının ürünü!

Aynı zamanda işçinin piyasadaki sonsuz sayıdaki dolaşım odaklarından birisi olarak, işçi belirlemesini yitirme halinin ifadesidir. Bir tür gerçek haline yabancılaşması. Bugün burjuva eleştirmen "Marksizmde insan yok" der, bu tam bir safsata. İnsan "iktisadi bir varlık" olarak kuran Marksizm değil, kapitalizmin tarihsel süreci. ■

Nolan'ın Dunkirk'ü vesilesiyle...

Büyüklerle savaş masalları

II. Dünya Savaşı sadece bir emperyalist ülkenin büyük yenilgisiyle değil, emperyalizmin bir bütün olarak ideolojik yenilgisiyle sonuçlanmıştı. Bu yenilginin geri döndürülmesi gerekiyordu. Yalan makinesi bu amaçla, yıllar boyunca çalıştı ve etkili oldu, hala çalışıyor...

■ NEVZAT EVRİM ÖNAL

Emperyalist yalan makinesinin en incelikli numarası, yalanlarını bedava dağıtmak yerine satışa çıkartmak, zira gerekli ve değerli her şeye ancak karşılığında para vererek sahip olabildikleri bir düzende yaşayan insanlar, bir şey kendilerine bedava sunulduğunda işkililiyor ama parasını verip satın aldıklarında onu daha bir sahipleniyorlar. Yüz yılı geride bırakmış Hollywood deneyiminin özeti kanımca budur: Gazete sayfalarından, ilan panolarından, miting kürsülerinden söylendiğinde inandırıcı olmayan yalanları beyazperdenin büyüsü ve satın alınmış biletin ikna ediciliğiyle insanlara kakalamak.

Emperyalizmin hakkında en fazla yalan söylediği konu Sovyetler Birliği'dir. Dağılmasının üzerinden genç bir insanın ömrü kadar vakit geçmiş olmasına rağmen buna muhtaçlar, çünkü kapitalizm tüm tarihi boyunca tek bir yıkılma tehlikesi atlattı ve bunun müsebbibi Sovyetler Birliği, dönüm noktası ise onun II. Dünya Savaşı'nda kazandığı zaferdi. Sovyetler Birliği konusunda en ısrarlı yalanların onun II. Dünya Savaşı'ndaki rolü ve

Stalin'in önderliği etrafında yoğunlaşması bundandır. Emperyalizm sonunda Sovyetler Birliği'ni yenip dağıttı ama 1945'te aldığı yarayı asla unutmadı; o yara da Fingolfin'in ölmeden önce Melkor'a vurup ayağını sakat bıraktığı darbe gibi asla tam iyileşmedi.

Asla iyileşmeyecek, çünkü insanlık 1945'te emperyalizmin yenilebileceğini gördü.

KURGU USTASI

Dunkirk'ün yönetmeni Christopher Nolan'ı her şeyden önce bir kurgu ustası olarak biliriz. Üne kavuşmasını sağlayan filmi Memento'dan bu yana hemen her filminde bu unsur öne çıkar. Olay akışı genelde kronolojisi bozularak sunulur ve böylelikle dümdüz anlatılsa belki çok da gizemli olmayacak öyküler değişik bir albeni kazanır.

Onu ünlü yapan özelliği budur ama ünlü olmanın bedelinin bu olduğunu düşündüğünden midir nedir bilinmez, bir diğer özelliği de filmlerinde satır aralarına mümkün olduğu kadar emperyalizmin yalanlarını dizer. Mesela Kara Şövalye'de, herkes anarşist Joker'in repliklerine hayran olup dururken Batman her niyeyse

Çinli bir iş adamını Amerikan adaletine teslim etmek için Çin'de bir operasyon yapar ve yine her niyeyse bu operasyonda "Pyongyang'a radar altı uçmaya alışkın Güney Kore'li kaçakçılar"dan oluşan bir uçuş ekibi kullanır.

Şimdi, bu zat II. Dünya Savaşı'nın Batı Cephesi'ndeki en tuhaf olaylardan birinin filmi çekti. Neden?

DUNKIRK'TE NE OLMUŞTU?

Emperyalistler "resmi" tarihi nasıl yazarsa yazsın, aslında Nazilere karşı gerçek anlamda bir Batı Cephesi hiç olmadı. Nazi Almanyası'nın Fransa'ya saldırısı hepi topu altı hafta sürdü ve Fransız burjuvazisinin ülkenin yarıdan fazlasını utanç verici bir işbirlikçilikle teslim etmesinin ardından batı cephesi Normandiya Çıkartması'na kadar kapandı. Bu, Almanya dışındaki batılı emperyalist ülkeler için pek hesapta olmayan bir gelişmeydi. ABD, İngiltere ve Fransa'nın planı Almanya'yı Sovyetler Birliği'ne saldırtmak ve böylelikle bir taşla iki kuş vurmaktı. Sovyetler Birliği'ni yenmiş bir Almanya güçten düşmüş olacak ve ya kolaylıkla yok edilebilecek ya da barışa zor-

lanacaktı. Ne var ki, Almanya (Sovyetler Birliği'nin becerikli politik manevralarının da sayesinde) ilk kapsamlı saldırıyı Batı'ya yapınca hesaplar bozuldu.

Yarım milyona yakın İngiliz ve Fransız askeri bu beklenmedik saldırı sırasında Fransa'nın Belçika sınırında Fransa'nın yakınlarında ve Manş Denizi kıyısındaki Dunkirk kasa-basında sıkıştı. Nazi ordusu tarafından kuşatılan birliklerin deniz yoluyla tahliyesi de filmlere konu oldu.

Ne var ki, bir kaçış öyküsünden ne kadar destan çıkartılmaya çalışılırsa çalışılırsın, yaşanan büyük ölçüde bir danışıklı dövüştü. Zannedilene aksine (en azından o tarihte henüz) deli falan olmayan Hitler, hem Fransa hem İngiltere'yi işgal edip Almanya'ya katabileceğini biliyor, Kıta Avrupası'nın çoğunluğunu ele geçirdikten sonra İngiltere ile eli güçlü olarak barış anlaşması yapmayı hesaplıyordu. Dunkirk'te

sıkışan iki yüz bin İngiliz askerinin toptan imhası bu barışı diplomatik olarak çok zorlaştırdı. Bu nedenle Nazi ordusu sıkışan müttefik birliklerini okşamakla yetindi. İngilizlerin kaybı 68 bin askerdi ve bunların yalnızca 3 bin 500'ü ölmüştü.

Karşılaştırma için: 160 gün süren Stalingrad savaşında Sovyetler Birliği hemen her gün o sayıda asker kaybetmişti.

NEDEN?

Nedeni şu: II. Dünya Savaşı'nın kazananı çoktu, ama Avrupa arenasında muzaffer tek bir ülke vardı, o da Sovyetler Birliği'ydü. Bu zafer yedi milyonu asker olmak üzere yirmi beş milyon Sovyet vatandaşının canına mal olmuş, Nazi İşgali başladığı andan itibaren İngiltere ve ABD büyük ölçüde olanları seyretmekle yetinmişti. Yıllar boyunca Sovyetler Birliği, Batı Cephesi'nin açılması için emperyalist "müttefiklerine" her türlü baskıyı yaptı ama sonuç alamadı. Hatta tarih boyunca en

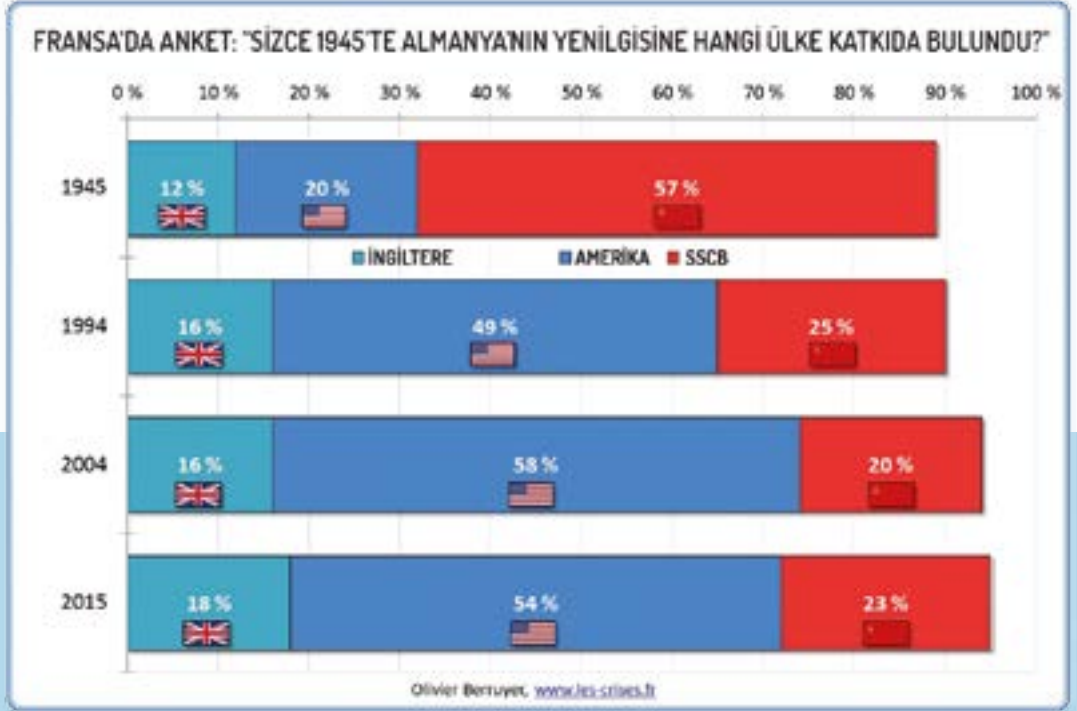
fazla düşman öldürmüş kadın keskin nişancı olan Lyudmilla Pavliçenko bu çabanın bir parçası olarak, bir basın kampanyası çerçevesinde ABD ve İngiltere'yi ziyaret etmiş, ABD Başkanı Roosevelt'in eşi Eleanor'un "Sen 309 adam mı öldürdün?" sorusuna "adam değil, faşist" yanıtını vermiş, Şikago'da kitle önünde yaptığı bir konuşmada "Beyler, 25 yaşındayım ve şimdiye kadar 309 faşist işgalci hakladım. Sizce de arkama saklanmayı bırakmanızın vakti gelmedi mi?" sorusunu sormuştu.

Halk etkilenmiş, ama emperyalist savaş baronları çok umursamamıştı.

Batı Cephesi'ni tekrar açan Normandiya Çıkartması, aklı başında herkesin anlayacağı üzere Almanya'yı yenmek değil Sovyetler Birliği'nin batıya ilerleyişini makul bir yerde durdurmak için yapıyordu. Yoksa 2 Şubat 1943'te Stalingrad'da, 23 Ağustos 1943'te Kursk'ta Nazi ordusunun belini kıran ve önüne katıp kovalamaya başlayan Sovyetler Birliği'nin savaşı bitireceği kesindi. Kesin olmayan nerede bitireceğiydi. 6 Haziran

NAZİLERİ KİM YENDİ?

Fransa'da, Nazi Almanyası'nın yenilmesinde en fazla katkısı olan ülkenin hangisi olduğu yönünde yapılan anketlere yıllar boyunca verilen cevapların değişimi, emperyalist propagandanın etkisini göstermesi açısından çarpıcı bir örnek sunuyor. 1945 Mayıs'ında kazanılan zafere en büyük katkıyı Sovyetler Birliği'nin yaptığını düşünenlerin oranı yüzde 57'yken, bu oran 1994'te yüzde 25'e, 2004'te yüzde 20'ye düşüyor. 2015'teki ufak yükselmeyi ise Sovyetler Birliği'nin mirasını yemeye başlayan Putin Rusyası'nın (büyük bütçeli filmler de içeren) karşı propaganda çalışmasının sonucu olarak değerlendirmek mümkün.

1944'te yapılan Normandiya Çıkartması, savaş Yalta Konferansı'nda kararlaştırıldığı yerde bitsin diye gerçekleştirilmişti.

O çıkartmanın da, biraz eleştirel bakabilen herkes için dalga konusu olan Er Ryan'ı Kurtarmak başta olmak üzere, sürüyle filmi çekildi.

YALAN MAKİNESİNİN BAŞARISI

Savaş bittiğinde, bütün dünya, bilhassa da Avrupa halkları, Nazizm belasından Sovyetler Birliği tarafından kurtarıldığını biliyor, bu yüzden komünizme aklı yatmasa da komünistlere minnet duyuyordu. Savaş sadece bir emperyalist ülkenin büyük yenilgisiyle değil, emperyalizmin bir bütün olarak ideolojik yenilgisiyle sonuçlanmıştı. Bu yenilginin geri döndürülmesi gerekiyordu. Yalan makinesi bu amaçla, yıllar boyunca çalıştı, hâlâ çalışıyor ve çarpıcı biçimde etkili oldu.

Tarih, her zaferde yeniden yazılır. Sovyetler Birliği 1991'de dağıldıktan sonra Hollywood, bu tarih yazımında çok önemli, belki de en önemli rolü üstlendi.

Bunu yaparken bazen şaşırtıcı derecede hoyratlaşmışlar. Örneğin, Jean Jacques Annaud'nun Stalingrad Savaşı'nı konu alan Kapıdaki Düşman filmi o denli yalan ve karalamalarla doluydu ki biraz daha uğraşsa Nazileri haklı gösterecekti.

Film Rusya'da gösterime girdiğinde Stalingrad gazileri arasında öyle infial yaratmıştı ki rahatsızlıklarını parlamento taşıyıp filmin yasaklanmasını talep ettiler.

İngiliz emperyalizminin vekilharıcı Churchill'in bile ardından Avam Kamarası'nda "Bu olana asla zafer dememeliyiz; savaşlar başarılı kaçışlarla kazanılmaz" uyarısı yapma ihtiyacı hissettiği Dunkirk'ten kahramanlık destanı çıkartmaya çalışan Nolan'ın filmi de, bu bağlamda değerlendirilmeli. ■

Çılgın projeler ülkesi olmanın maliyeti

Sermaye kâr ederken, halk senede bağlanıyor

Banka patronları proje çılgınlığına kendilerini güvende hissetmeyince katılmıyor. 3. köprü gibi projelerde bu nedenle kısmi finansman sorunları yaşamaya başlayınca kredi verme, faiz indirme veya yükseltmeme baskısıyla başlayan görüşmeler; perde arkasında finans kurumlarının kendilerini daha güvende hissedeceği modellere bıraktı.

■ CENGİZ ATEŞ

Türkiye büyük yatırımlar açısından bir "Zihni Sınır" ülkesine dönüşmüş durumda. Projeler "çılgın", maliyetleri de "çılgın" boyutlarda. Öyle ki ABD ekonomisinin altyapı harcamaları projeksiyonu ekonominin %5'i seviyelerindeyken Türkiye'de %40 seviyesini aştığını görüyoruz.

Fizibiliteyi incelendiğinde birçok kreditor tarafından finanse edilmekten kaçınılan bu projelerin motivasyonunda çarkı bir şekilde döndürmek amacı görülüyor. Hükümet, durgunlaşan piyasa koşullarında sermayeye risksiz kâr olanağı yaratmaya ve kredi geliri ile nakit akışının finans sektörüne akmasına bağlılığını giderek artırıyor.

Ekonomik model, inşaat-taahhüt alanında yoğunlaşmış büyük sermaye gruplarının uygun koşullarla altyapıdan enerjiye uzanan ihaleleri alması, kamu garantisinden faydalanarak kredilendirilmesi ve karını maksimizasyonu için işin büyük kısmını taşeronlara yaptırması, aynı anda birçok sektöre nakit girişi sağlanması şeklinde çalışmaktadır.

Finansal model ve farklı senaryolar içeren nakit akış tabloları kullanılan bu tip yatırımların daha ilk aylardan bu kadar projede ve bu derece sapsması bunu doğrulamaktadır.

FINANSÖRLER YETERİNCE 'ÇILGIN' DEĞİL!

Yüksek tutarlı öz kaynak ve finansman gerektiren yüksek kaynak maliyetleri nedeniyle son dönemde finansmanında zorlanılan bu döngü için hükümet bir süredir

bankacılık sistemini sürece daha etkin bir aktör olarak dahil olmaya zorlamaktaydı.

Banka patronları ise bu çılgınlığa kolayca katılmayacaklarını göstermeye başlamışlardı. 3. köprü gibi projeler kısmi

finansman sorunları yaşamaya başladı. Sahnede kredi verme, faiz indirme veya yükseltmeme baskısıyla başlayan görüşmeler; perde arkasında finans kurumlarının kendilerini daha güvende hissedeceği modellere bıraktı.

Yani kreditor kuruluşlar, "O halde kamu garantileri bizlere daha fazla açılın, bilançolarımız rahatlasın ve sorumluluğumuz azalsın" lobisi yapmaktaydı. "Finansallaşan" onlar, olası bir krizde yoksullaşan emekçiler olmalıydı.

Temaslar ve bankaların giderek kalitesizleşen kredi portföylerine müdahale gereksinimi nedeniyle Kredi Garanti Fonu (KGF) kullandırımı bankacılık ilkeleri çerçevesinde açıklanamayacak ölçüde kural-sızca uygulandı.

HALKIN GELECEĞİNİ SENEDE BAĞLAMAK

Diğer yandan bazı ilave araçlar da 3'lü bir yapı kurularak hayata geçirilmeye başlandı.

İlk olarak Gayrimenkul Sertifikası ve ardından Varlık Fonu düzenlemesi gelmişti. Bunun son ayağı olarak Banka Senedi adıyla kodlanan yapı ise bankaların gelecekteki kredi gelirinin bir değerli kağıda dönüştürülmesi ve bu senedin finansal markete sürülmesidir.

Buna dünya piyasalarından çarpıcı bir örnek olarak ise ABD'de "Mortgage Krizi"ne neden olan ipotekli konut kredisi içerikli, kötü kredi

portföyünün finansal piyasalara sunulması ve spekülasyona açık bu piyasalarda dalgalandırılan bu kağıtların çöküşü hatırlanabilir.

Banka Senedi bir "Riske Dayalı" menkul kıymetleştirme operasyonudur. Alınan riskin büyüklüğü, modelde TCMB'nin bir aracı-garantör rol üstlenmesiyle artmaktadır. Ürünün USD bazında da ihrac edilebileceği düşünülürse milyarlarca dolarlık ilave kur riski yaratılmasına kapı aralanmaktadır.

Örneğin Çanakkale Köprüsü için kredi veren bir Banka'nın bu krediden yıllar içerisinde etmeyi öngördüğü gelire endeksli olarak piyasaya çıkarılacak kağıtların satılmasıyla bilançosuna nakit girişi sağlanacaktır. Banka bu giriş ile yine kredi verirse, ki amaç yeni projelerin bu kaynakla finansmanıdır, yeni gelir yazmış ve maliyeti çok düşük bir kaynağa erişmiş olacaktır.

Sistemi uygulanabilir kılan ise kamu garantisıyla TCMB'nin gerektiğinde bu kağıtları satın alabilmesi olacaktır. Gerektiğinde, yani kredi geri ödenmediğinde halkın yarattığı değerler kullanılarak TCMB bilançosundan kredi karşılığının garantilenmesi hedeflenmektedir.

İlginç bir nokta ise 2001'den bugüne dek "bağımsızlık" ve "fiyat istikrarı" iddiası ile varlığını sınırlandıran TCMB'nin 2001 öncesindeki gibi para basma rolünü üstlenmesidir. Bu da yaşanacak olası bir krizin sonuçlarının göze alındığını, önceki kriz pratikleriyle konulmuş rezervlerin dahi kaldırıldığını göstermektedir.

KGF teminatlı kredilerin de Banka Senedi'ne konu olabileceği belirtilmektedir. Bu kredilerin tahsil edilememesinin yaratacağı likidite ihtiyacına bugünden önlem alınmaktadır.

Banka Senedi bu haliyle Zorunlu Bireysel Emeklilik ve Kıdem Tazminatı'nın kaldırılarak ayrı bir fon yaratılması gibi saldırılarla aynı kulvarda yer almaktadır.

Bedeli sistem içinde yüksek enflasyon, döviz kurlarında yükseliş ve ağır bir kriz yükü olsa da gerçekte enflasyon ve olası kriz emekçiler üzerlerine binen yeni yüklerle itiraz etmedikçe sürdürülebilir.

Önemli olansa bu itirazın ne zaman gelebileceğidir. ■

9 dokuz maddede DİYANET İŞLERİ Kemal Okuyan

GÖRMEZ YETMEZ HEPSİ GİTMELİ

1. MEHMET GÖRMEZ ÇOK YAKIŞIYORDU

Diyaret İşleri Başkanı Mehmet Görmez gitti. Erdoğan'ın pek sevgili kuluydu, toz kondu- rulmuyor, zırlara büründürülüyordu. Sakal kesimi ve kıyafetiyle biraz İranlı reformcu mollaları, biraz Vatikan elitlerini, biraz da Osmanlı ulemasını andırıyordu. Büyük bir tahribata imza attı ve gitti. Gidişinde saray entrikalarına bulaşmasının etkili olduğu söyleniyor. Bir noktadan sonra bizi ilgi- lendirmez; entrikasız olmaz Yeni-Osmanlı hülyası.

2. ERDOĞAN UYANIYOR!

Görmez'in gidişi bazılarını rahatlattı, ülkenin artık eskisi kadar gerici olmayacağı iddia edildi. Erdoğan'ın da laikliğin önemini kav- ramaya başladığı 15 Temmuz'dan hemen sonra ileri sürülmemiş miydi! Görmez giderken "sapkınlığı görmek için 40 yıl geç- mesi gerekti" itirazını biraz da bu basınçla yapmıştı vs. vs. vs.

3. KENDİNİ KURTARMAK İÇİN

Kuşkusuz Erdoğan kendisini kurtarmak, giderek ciddileşen uluslararası kuşatmayı hafifletmek ve içerideki laik duyarlılığı azıcık okşamak için dinselleşme gazından ayağını çekmeyi düşünebilir. Birkaç konuşmasında din istismarcılarına sataşabilir. Laiklikten kim ölmüş ki! Türkiye'de laikliğin tanımını din ve vicdan özgürlüğü olarak yapan bir ana muhalefet partisi var. Erdoğan da ucun- dan laiklik yapsa ne olur? Erdoğan'sız AKP, AKP'siz AKP modellerinde de bu tür bir göz çıkarmayan dincilik hedefleniyor muydu? Gerekirse Erdoğan, Erdoğan'sız AKP modeli- ne bile reis olabilir!

4. AMA İMKANSIZ

Ancak bütün bunlar dilimizi yoran, gerçekte karşılığı olmayan akıl yürütmelerdir. Dinsel-leşme olmaksızın Erdoğan ve arkadaşları iktidarlarını sürdüremez. Artık kelle verme dönemine giren AKP'nin başka tutkalı yok. İslamcılığı aşağıya çekip milliyetçiliğe daha fazla yaslanmak AKP'yi tamamen dağıtır.

5. SAPKINLIK YARIŞI

Mehmet Görmez "FETÖ sapkınlıktır" demiş oldu. Kendi icraatlarını ve konuşmalarını dökelim, hiç aşağı tarafı yoktur. Yerine geleceklerin de. Bugün Diyanet'in Türkiye'de devletin içinde tuttuğu yer, genel olarak dinin siyasette kapladığı alan, sapkınlıktan başka bir şey üretmez. Ülkenin en az yobaz din adamını bulup oraya koyun sonuç aynı olur. Diyanet bir fetva kurumuna dönüşmüş durumda; ne diyecek "bilime inanın" mı!

6. LAİKLİK NEYDİ?

Din işleri, devlet işlerinin ve siyasetin dışın- da duracak. Laiklik bu. Buradan hareketle din işleri toplumsal hayatın düzenlenmesine karışmayacak, eğitimden uzak duracak, hukuka burnunu sokmayacak. Dahası da var, dinsel referanslar ile öne çıkan, dinsel inançlarını bir toplumsal kimlik haline getiren kimse siyaset yapamayacak.

7. LAİKLİK NE DEĞİLDİ?

Kılıçdaroğlu "laiklik, din ve vicdan özgürlü-ğüdür" desin istediği kadar. Böyle bir laiklik yok. Din ve vicdan özgürlüğü temel özgür-lüklerdendir, bir haktır. Laiklik bu değil. Acı ama gerçek: Laiklik Kılıçdaroğlu'nun da bu şekilde siyaset yapmaması, yapamamasıdır.

8. DİYANET'İN BAŞININ ÖNEMİ YOK

Görmez gitti, yerine yenisi gelir (belki de siz bu satırları okurken geldi), bir şey değişmez. Eğitim bütün unsurlarıyla gericileştirilirken, her gün her saat kadınlara dönük inanç ve değer sisteminden "ilham" alan bir saldırı gerçekleşir ve bu resmi bir onay görünürken, dini nikah "resmîyet" kazanırken azıcık daha dikkatli bir Diyanet Başkanı'na sevinecek varsa şaşarım onun aklına.

9. HOŞGÖRÜ, EŞİT MESAFE... GEÇİNİZ!

"Bütün din ve mezheplere eşit mesafe- de duran bir Diyanet olsun" demek, hem imkansız istemek hem de gericiliği meşru- laştırmaktır. Sonra, "inanmaya da saygı gösterilsin" talebinin muhatabı Diyanet değildir. İnanmayanlara korunması ya da hoş görülmesi gereken "azınlık" muamelesi yapılamaz çünkü inançları saymak, insanları inanç üzerinden tasnif etmek suçtur! Bu- günkü biçimiyle Diyanet topyekun lağvedil- melidir. Talep bu olmalıdır. Laiklik ilkesine aykırı davranırlarsa illa ki yargılanacaktır. Aydınlanma kavgasının önemli bir unsuru budur.

DÜŞÜN ARTIK ÜLKENİN VE EMEKÇİLERİN YAKASINDAN!

Günlerdir ülkenin gündem maddesi Fatih Terim.

Bastığı mekanla, kovulduğu için alacağı tazminatla.

Son olarak çıkan haberde öğreniyoruz ki Fatih Terim'e aylık 1 milyon 193 bin TL işsizlik maaşı verileceymiş! Sözleşmeymiş, anlaşmamış!

Siz kendinizi ne zannediyorsunuz!

Milyonlarca emekçi asgari ücretle, açlık ve yoksuluk sınırının altında

yaşam mücadelesi verirken, kimin parasıyla bu şekilde anlaşmalar yapıyorsunuz?

Milyonlarca işçi hayatı pahasına alınının damarı çatlayınca kadar 3 kuruşa çalışacak, Fatih Terim milyonlarca TL işsizlik maaşı alacak.

Bir zamanlar TÜPRAŞ'ı alan ve satanlar için de söylemiştik, tekrar ediyoruz, ülke kaynaklarından adaletsizce pay alanı da, satanı da!

